

Inhoud

Ten geleide	9	
Voorwoord	11	
Samenvatting	17	
1	Het Continu Onderzoek Burgerperspectieven 2008	21
1.1	Het Continu Onderzoek Burgerperspectieven	21
1.2	Opzet van de publicatie	24
Deel 1	Het jaar 2008	27
2	De publieke stemming in 2008	29
2.1	Persoonlijk tevreden, maatschappelijk zorgelijk en politiek negatief	29
2.2	Samenleving	32
2.3	Politiek	35
2.4	Gaat Nederland de verkeerde of de goede kant op?	38
2.5	Samenvattend	46
3	Veranderingen in opvattingen	49
3.1	Veranderende waarderings op macroniveau	49
3.2	Veranderingen op macroniveau nader beschouwd	55
3.3	Veranderingen in opvattingen op het individuele niveau	59
3.4	Hoe Nederlanders hun veranderde mening verklaren	64
3.5	Conclusie	71
Deel 2	Nederland vergeleken	75
4	Nederland in een Europese context	77
4.1	Tevredenheid met het eigen leven	78
4.2	De belangrijkste problemen in de samenleving	80
4.3	De economie	82
4.4	Andere beleidsonderwerpen	85
4.5	Vertrouwen in de politiek	90
4.6	Conclusie	92

5	Politiek vertrouwen internationaal verklaard	94
5.1	Theorie: vertrouwen als relationeel concept	95
5.2	Verwachtingen	98
5.3	Data en onderzoeksmethode	100
5.5	Conclusie	109
Deel 3	<i>Sociale en culturele verscheidenheid</i>	113
6	<i>Verscheidenheid verkend</i>	115
6.1	Drie soorten tevredenheid	116
6.2	Verschillen in tevredenheid	117
6.3	Waardensegmenten	123
6.4	Waardeoriëntaties	127
6.5	Conclusie	131
7	Opleidingsverschillen verder onderzocht	135
7.1	Het belang van opleiding	135
7.2	Onderzoek naar verklaringen	138
7.3	Mechanismen vergeleken	141
7.4	Opleidingsniveaus en de invloed van de sociale omgeving	145
7.5	Opleidingsrichting	147
7.6	Conclusie	149
Deel 4	<i>Normen en waarden</i>	153
8	<i>Nederland door een normen-en-waardenbrii</i>	155
8.1	Normen en waarden en het debat	155
8.2	Percepties van ontwikkelingen in normen en waarden	156
8.3	Normen en waarden ontleed	158
8.4	Normen en waarden in brede zin	160
8.5	Normen en waarden in enge zin: omgangsvormen	165
8.6	Conclusie	168
9	<i>Omgangsvormen volgens werkenden in het publieke domein</i>	171
9.1	Omgangsvormen: ervaringen in het algemeen en in het werk	171
9.2	Het 'wie, waar, en wanneer' van omgangsvormen	184
9.3	Trends in en verklaringen voor slechte omgangsvormen	190
9.4	De rol van de overheid	194
9.5	Conclusies	195

Deel 5	Slot	197
10	Andere perspectieven op 2008	199
	Het is verlangen – Tom van Dijk	199
	Politiek is geen mensenwerk – Joop van Holsteyn	204
	‘Wij, het volk’ – Maurice de Hond	209
	Zorgen komen dichterbij: bakens van vertrouwen gevraagd – Martijn Lampert	215
11	Conclusies en vervolgvragen	220
11.1	Drie thema’s	220
11.2	De publieke opinie	224
11.3	Vervolgvragen	226
	Literatuur	229
	Bijlagen	235
B1	Het onderzoek in 2008	235
B2	Overzicht kernmetingen COB 2008	237
B3	Uitgebrachte rapporten	243
B4	Opleidingsniveaus en werkterreinen in 21 minuten 2007	244
	Summary	247
	Publicaties van het Sociaal en Cultureel Planbureau	253